

DOI: 10.18372/2415-8151.25.16793
УДК 004.92:748.5(043.3)

МІСЦЕ ГРАВЮРИ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ ДИЗАЙНЕРА-ГРАФІКА МИКОЛИ СТРАТІЛАТА

Петрушевська Христина ¹, Стратілат Микола ²

¹ Старший викладач кафедри інформаційних технологій і дизайну
Державного університету інфраструктури та технологій, Київ, Україна,
e-mail: kristimaller94@gmail.com, orcid: 0000-0003-1328-1406

² Народний художник України, професор кафедри інформаційних технологій і дизайну
Державного університету інфраструктури та технологій, Київ, Україна.
e-mail: kafedralltd@gmail.com, orcid: 0000-0003-1494-6131

Анотація. Досліджується творчий доробок професора Миколи Стратілата крізь призму етнодизайнерського світосприйняття на матеріалі його альбому "Поезія в образах". Розглядаються попередні дослідження творчих здобутків митця. Наводяться основні факти з життя дизайнера-графіка, що безпосередньо пов'язані його розвитком як цілісної творчої особистості. Розглядаються основні мотиви у творчості Народного художника України Миколи Стратілата. Проводиться системний аналіз символічно-образного підґрунтя, художніх засобів та технологічних особливостей, а також окремих робіт зі збірки "Поезія в образах". Висвітлюється життєва та філософська позиція, які стали рушійною силою і роблять твори Миколи Стратілата такими самобутніми і неповторними. Підбиваються підсумки його творчих досягнень. Художником-дизайнером створено понад 500 станкових гравюр, майже 200 екслібрисів, проілюстровано близько 100 книг, він є автором акварелей, які стали знаковими в українському образотворчому мистецтві. У своїй творчості Микола Стратілат заперечує сумну дійсність не відвертим протестом, як це робили революційні шістдесятники, а утвердженням всього позитивного, доброго і гуманного в українському народі. Митець є справжнім героєм на ниві української культури та мистецтва, адже початок його творчості припадає на важкі часи радянського тоталітаризму, зневажання людяності, гідності та свободи. Творчість Миколи Стратілата отримала високу оцінку мистецтвознавців та вчених, таких, як професори Дмитро Степовик, Євген Антонович, академік Микола Жулинський, колеги-художників Сергія Якутовича, Тетяни Голембієвської, Валерія Франчука та ін. Особливо Микола Стратілат відзначився, створюючи реконструкції архітектурних пам'яток України, за що і отримав почесне звання Народного художника України та нагороджений орденом святого архістратига Михаїла Української православної церкви Київського патріархату.

Мета. Визначити місце творчого внеску в український етнодизайн ХХІ сторіччя Народного художника України Миколи Стратілата та провести системний

аналіз графічно-ілюстративного матеріалу з точки зору дизайну книги на прикладі його творів з альбому « Поезія в образах».

Методологія. У статті використано традиційні наукові методи історичного аналізу, порівняльного аналізу, метод системно-структурного аналізу.

Результати. Досліджено книжкову ілюстрацію Миколи Стратілата, виокремлені основні риси його творчості.

Наукова новизна. Вперше досліджується творчий доробок професора Миколи Стратілата крізь призму етнодизайнерського світосприйняття на матеріалі його альбому "Поезія в образах".

Практична значущість. Даний матеріал може бути використаний у культурно-освітньому процесі при підготовці дизайнерів-графіків.

Ключові слова: етнодизайн, графіка, ілюстрація, дизайн книги, образ-тотем

ВСТУП

Дизайнер-графік Микола Іванович Стратілат є визначним діячем української культури та мистецтва, він працює у станковій гравюрі, екслібрисі, дизайні книги. Миколі Стратілату присвоєно почесне звання Народний художник України. За художнє відтворення архітектурних пам'яток Києва він нагороджений орденом святого архістратига Михаїла Української православної церкви Київського патріархату. Серії робіт, а також аркуші на теми християнської духовності посідають унікальне місце в сучасній українській графіці, митець особливо відчуває духовну атмосферу храму, що передається глядачеві.

Значне місце у його творчому доробку займають ілюстрації до книг видатних українських письменників Т. Шевченка, Л. Українки, М. Рильського, В. Симоненка, Б. Олійника та ін.

Вагомим є внесок Миколи Івановича у шевченківську тему в українському мистецтві. Зокрема, митець дослідив та відтворив утрачені пам'ятки Києва, мальовничі куточки України, які любив зображувати Кобзар — Київщина, Чернігівщина, Седнів. Серед втілених у графічних образах утрачених пам'яток — церква Різдва на Подолі, в якій відбулася 1861 р. панахида за Т. Шевченком. Серія робіт митця «Свята земля», виконана до 2000-річчя Різдва Христового, охоплює не тільки мальовничі краєвиди, але й унікальні київські храми.

За словами його друга — видатного мистецтвознавця і дослідника у сфері українського образотворчого мистецтва, професора Дмитра Степовика, Микола Стратілат є представником нової романтичної школи в українській графіці та й усьому національному образотворчому мистецтві. Його графічні пейзажі, історичні композиції, портрети сповнені поезією,

лірики, мрійливості. Вони є цілком сучасними і ніскільки не віддають ретроспективізмом.

У мистецьких колах Микола Стратілат сприймається як романтик українського пейзажу. Він відобразив природу України так піднесено й ніжно, що його твори справедливо порівнюють з поезією.

Сам митець казав про Київ: «Без цього міста, без його мальовничих околиць, архітектурних оздоб, без його крутих пагорбів та ярів, порослих дерезою, барвінком, медяницею, диким часником, по яких пролягли доріжки та стежки, без його стародавніх святинь може не було б мене, як художника. Київ кликав, учив, виховував, відкривав переді мною свої величні образи, сторінки історії, і я потроху став киянином».

Закоханість у Київ знайшла відображення у серії гравюр «Пісня про Київ» із зображенням історичних пам'яток «матері міст руських», що її створював Стратілат до 150-річчя міста.

Професіоналізм дизайнера-графіка, особлива творча манера зробили його твори емоційно й образно переконливими. Мистецтвознавці підкреслюють, що в багатьох творах Миколи Стратілата відчувається особлива духовність, ніби вони продиктовані з небесної височини. Такими є храми, іконні мотиви, портретні зображення визначних релігійних діячів Української церкви. Художником-дизайнером створено понад 500 станкових гравюр, майже 200 екслібрисів, проілюстровано близько 100 книг, він є автором акварелей, які стали знаковими в українському образотворчому мистецтві.

Дизайн книги та мистецтво екслібрису посідає у його творчому доробку вагоме місце і заслуговує на окремий розгляд.

Митець є справжнім героєм на ниві української культури та мистецтва, адже початок

його творчості припадає на важкі часи радянського тоталітаризму, зневажання людяності, гідності та свободи. Про який романтизм могла йти мова коли за кожне по-українському вимовлене слово людина бралася на замітку?!

У своїй творчості Микола Стратілат заперечує сумну дійсність не відвертим протестом, як це робили революційні шістдесятники, а утвердженням всього позитивного, доброго і гуманного в українському народі.

Творчість Миколи Стратілата отримала високу оцінку мистецтвознавців та вчених, таких, як професори Дмитро Степовик, Євген Антонович, академік Микола Жулинський, колеги-художників Сергія Якутовича, Тетяни Голембієвської, Валерія Франчука та ін.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Про творчість Миколи Стратілата писало чимало відомих мистецтвознавців і журналістів, зокрема Д. Степовик, Є. Антонович, М. Мушинка, М. Зоряний, О. Мещерякова, О. Вартанова, М. Чубак, Б. Лазарев, О. Федорук, І. Чуліпа, Г. Колесса, В. Соколенко та ін. Т. Сафронова у своїй науковій статті про семіотику в екслібрисі символі-тотемі, наводить приклади робіт Миколи Стратілата та аналізує закладену в них знаково-символічну мову. Вона пише, що в екслібрисі для Юрія Ярмиша сова сприймається, як символ знання, мудрості (рис. 1).

Таке обґрунтування викликає авторське трактування образу сови та використання антропоморфності. Бо птаха зображена із розведеними людськими руками паралельно з розкритими крилами. В польоті сова у кігтях несе гусяче перо, як символ писемності, а в руці тримає піщаний годинник. Складається враження, що сова, звертаючись до глядача, нагадує про плинність часу. Все це зображено на розгорнутому білому сувої паперу, як пропозиція писати.

Автор зазначає, що символічні образи, перетворилися на тотемні в екслібрисі художника М. Стратілата для Київського міського клубу знавців «Ерудит» (рис. 2). Символічні значення kota — хитромудрість, інтуїція, незалежність, вишуканість, сила та сови — мудрість і знання перетворюються у символи-тотемі клубу. Вони символізують об'єднання людей, яко позиціонують себе, як знавці. Ці люди володіють кмітливостю, мають великий запас знань, проводять зустрічі, та змагання з ерудиції. Кожен член цієї спільноти — вчений кіт, який асоціюється з «котом у Лукомор'я» (поема О. Пушкіна «Руслан і Людмила»), та доповнюється ланцюгом у композиції екслі-

бриса. Стилізований образ чорного kota в окулярах і з краваткою-метеликом (гумор) наштовхує на думку, що це клуб розумників. Хвиляста пишнота рослинного декору гармонійно поєднує всі елементи екслібриса.

Рис. 1. Екслібрис Юрія Ярмиша

Рис. 2. Екслібрис Київського міського клубу знавців «Ерудит»

М. Мушинка стверджує, що в кожному екслібрисі Миколи Стратілата прихована якась символіка: сонце — це символ світла та життя, зірки — пробудження, місяць, вінок із квітів, голуби, лебеді, калина — кохання. Книжка, свічка, факел символізують освіту. Криниця — це знання, а пташине гніздо — родинне вогнище. Крім традиційних символів у екслібрисах Миколи Стратілата можна знайти і символи ХХ століття: ракета, платівка та ін.

Дмитро Степовик аналізує індивідуальну манеру митця в гравюрі. Вона полягає у використанні прямого штрихування, що візуально передає складну будову предметів та явищ, а також взаємодію з середовищем, в якому вони перебувають.

Таке штрихування нагадує будову кристалів, які з різної відстані справляють неоднакове враження. Майже всі гравюри Миколи Стратілата утворені невеликими прямими штрихами, спрямованими в різні боки.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Микола Іванович Стратілат народився 1942 р. у с. Макіївці, що на Чернігівщині. Перші уроки отримав від матері, яка малювала в українському народному стилі. Відвідував гурток, яким керував художник Степан Музиченко — його вважає своїм учителем. Ще у IX класі Микола Стратілат влаштував першу персональну виставку,

представив копії картин Рубенса, Куїнджі, Васнецова та власні композиції — етюди з натури та натюрморти. Служив в армії, працював будівельником, а згодом навчався в Українському поліграфічному інституті ім. І. Федорова.

Дипломну роботу Стратілата — серію гравюр «Купальські пісні» — було високо оцінено державною екзаменаційною комісією. Вже в цій серії чітко виявилися основні грані таланту митця — віртуозна техніка гравірування, тяжіння до поетичності образів, м'якого ліризму, спрямованість на українську національну тематику. З роками художник набував творчого досвіду, майстерності, але у всі часи вирізнявся витонченістю виконання чорно-білої гравюри.

1974 р. у столиці Чехословаччини з великим успіхом відбулася персональна виставка Миколи Стратілата під назвою «Шляхами братерства». Це стало справжнім відкриттям таланту киянина, який одразу зайняв провідне місце серед відомих майстрів української, а згодом і європейської графіки. Перебування у Чехословаччині сприяло його пізнанню чеської графіки, яка була на високому рівні. В той час його роботи почали з'являтися на сторінках київського журналу «Народна творчість та етнографія».

На Батьківщину митець повернувся вже сформованим дизайнером-графіком. Працював він майже виключно у станковій та книжковій графіці, виконуючи свої гравюри на органічному склі та пластику. В 1974 р. став художнім редактором газети «Молодь України», а згодом і журналу « Народна творчість та етнографія». Одружився із селянською дівчиною Любою Прокоп з Ізи на Закарпатті, має двох синів — Любомира та Андрія.

Його основні твори — це серії «Знищені святині Києва» (1983–1986), «Ноктюрни над Десною» (1984–1985),

«Поезія в образах» (1987–1990), «Свята земля» (1999). Колекція, яку дизайнер-графік подарував Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, містить створені ним за 30 років серії станкових гравюр, книжкових ілюстрацій, екслібриси. Серед них — книж-

ковий знак М. Міненка, який Микола Стратілат вигравірував ще 1968 р., коли навчався в поліграфічному інституті. А прекрасний екслібрис С. Блощаневича — праця 1998 року. Всього митець передав до бібліотеки 106 віртуозно виконаних і надзвичайно цікавих книжкових знаків. Станкові твори в колекції представлені гравюрами з відомих серій «Думи мої, думи», «Розквітай, гуцульський краю», «Пісня про Київ», «Київ. Сторінки історії», триптихами «Хата моя, біла хата», «Нічні роздуми» та багатьма окремими аркушами. Є в збірці графічні інтерпретації образу «Богородиця Печерська» із зображенням засновників Києво-Печерської лаври Антонія та Феодосія, чудотворної ікони «Успіння Божої Матері Печерської». Серед творів книжкової графіки виділяються, насамперед, широковідомі серії ілюстрацій до поетичних збірок В. Сосюри, В. Симоненка, М. Мушинки.

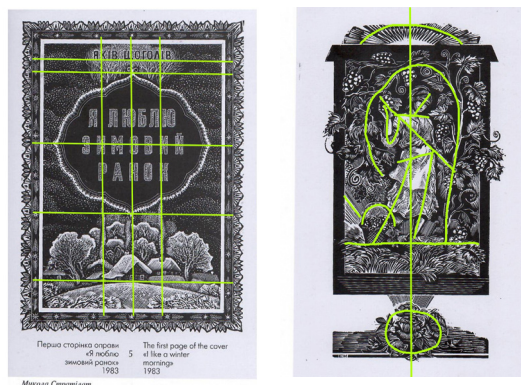

a.

b.

Рис. 3

a. Перша сторінка оправи «Я люблю зимовий ранок»
b. Ілюстрація до поезії Максима Рильського

a.

b.

Рис. 4

a. Перша сторінка оправи «Я люблю зимовий ранок»
(композиційна схема)
b. Ілюстрація до поезії Максима Рильського (композиційна схема)

Особливо виразно мистецтво книжкової графіки у творчості Миколи Стратілата представлено в альбомі «Поезія в образах». Тут 87 сторінок присвячено першокласній книжковій ілюстрації, що вражає своїм різноманіттям та майстерністю виконання. В ілюстрації до поезії Максима Рильського 1986 року (рис. 3b), перед нами постає ліричний сюжет, що зображає юну українку за збором винограду. Композиція дуже динамічна, передає відчуття простору, свободи, ніжної природи. Простір передусім передається тут за допомогою штрихів. Характерний прямий штрих, яким користується Микола Стратілат, створює ілюзію мерехтіння повітря і є чудовим засобом виразності, що слугує на благо передачі образу в графічних роботах митця, а також робить усю графіку Миколи Стратілата впізнаваною різноманіттям та майстерністю виконання. Проаналізуємо деякі з них. Розглянемо першу сторінку оправи «Я люблю зимовий ранок» Якова Щоголева. Хочеться одразу звернути увагу на те, як креативно шрифтова частина вписується у зимовий пейзаж. Літери за своєю текстурою подібні до навколишнього середовища, тому не виглядають чужорідним елементом, а композиційно підтримують оточення. Крім того, декоративна фігура, що оточує заголовок нагадує проталину на замерзлому склі. Стилістично цей елемент відсилає до Сходу і це не дивно, адже у період модерну вчених і митців неабияк цікавили східні культури.

Мистецтво модерну — це поєднання усіх попередніх великих стилів та зацікавленість екзотикою, а ще — це погляд у майбутнє. З першого погляду наявність такого декоративного елемента може здивувати, але якщо поглянути на графічний аркуш у цілому, то стає зрозумілим, що в роботі немає жодного непродуманого елемента. Варто лише поглянути на декоративне обрамлення і побачимо зашифровану християнську символіку: в орнаменті присутні восьмипроменеві зірки, що є символом Пресвятої діви Марії, а поряд зображені гілки ялини, тобто автор гравюри створює за допомогою знаків-символів різдвяний, святковий настрій. Тоді стає зрозумілим і використання східного декоративного елемента, який робить тематичне посилання до Єрусалиму — Святої Землі.

З точки зору композиційної структури, весь аркуш ділиться на чіткі та вивірені модулі, утворюючи конструктивну сітку. Присутня чітка симетрія за вертикальною віссю. За пропорційним співвідношенням тональних плям у роботі більше темного, а менше світлого. За своєю геометричною формою та силуетом усі плями прості та зрозумілі, не

позбавлені при цьому тендітних, вишуканих деталей. Композиція побудована на півколах, малі форми дуже вдало перегукуються з великими, створюючи цілісну систему.

Динаміка створена активними діагоналями та перехрещенням діагоналей. Пластика тендітної дівчини плавно поєднується із пластикою виноградної лози. Життєстверджуючий настрій переданий напрямком руху дівчини — зліва направо. Такий рух звернений у майбутнє, бо за символікою ліва сторона уособлює минуле, а права — майбутнє. Варто також звернути увагу на композицію у форматі.

Графічне зображення ділиться умовно на три частини. Посередині знаходиться основний сюжет у своєрідному обрамленні, до нього ж зверху і знизу гармонійно додаються ще невеличкі елементи, створюючи цікаві обриси всієї композиції по зовнішньому краю.

Ці обриси викликають одночасно кілька асоціацій. Проаналізуємо це детальніше, щоб зрозуміти витоки побудови даної композиції. В основі роботи — академічні методи зображення як безпосередньо самої фігури головного персонажа, так і всіх елементів у цілому. Фігура дівчини — у позі контрасту, це найвидніше положення, яке склалося ще в Стародавній Греції.

Сам принцип композиції також відсилає нас в античність, тобто центральна прямокутна частина спирається на своєрідну "підставку", що перегукується з римською традицією ставити живописні картини на постаменти. Як це виглядало можна наочно При цьому ілюстратор має і деяку свободу для власного художнього переосмислення. І випадок з ілюстраціями Миколи Стратілата до поезії Максима Рильського не є виключенням. Побачити в помпейських настінних фресках, що збереглися. Античні мотиви у вищезазначеній ілюстрації використані не випадково. Як відомо, першочергове завдання дизайнера книги створити художній образ літературного твору. Тому в створенні ілюстрації дизайнер-графіки відштовхуються передусім від заданого письмального або поетом колориту. Оскільки сам письменник у своїх творах звертається до античних мотивів, тому й ілюстрації відповідно просякнуті тією ж класикою у трактуванні художнього зображення, при цьому дизайнер-графік гармонійно поєднує її з українськими національними мотивами.

Обрамлення центральної частини композиції за формою нагадує «ковчег» ікони, і разом із цим західноукраїнську дерев'яну архітектуру (рис. 6). Навіть сама постать за своїм характером тяжіє до українського ба- роко (рис. 5b).

a.

b.

c.

d.

Рис. 5

a. Помпейська фреска

b. Свята Варвара

c. Карл Брюллов "Італійський полудень"

d. Карл Брюллов "Дівчина, що збирає виноград в околицях Неаполя"

Рис. 6. Церква Вознесіння Господнього (1824) і дзвіниця (1813) в Ясіні

Вплив сакрального малярства тієї доби дуже помітний у творчості Миколи Стратілата і є однією із найважливіших складових його індивідуального стилю.

Творчість відомого дизайнера-графіка Миколи Стратілата дуже різноманітна і різно-

планова, сповнена життєствердної лірики та романтизму, що заперечує пригнічення людської особистості. Кожний його твір, містить в собі приховану символіку і любов до рідної природи та українського національного фольклору. Найбільшу частину творчого доробку художника-дизайнера складають станкові графічні аркуші та книжкова ілюстрація (дизайн книги).

Що стосується зображуваного мотиву «збирання винограду», то він був дуже поширеним серед художників-романтиків де особливо можна відзначити роботи Карла Брюллова. Насамперед, це фрагментарна композиція «Італійський полудень» (рис. 5c) та «Дівчина, що збирає виноград в околицях Неаполя» (рис. 5d).

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження доводимо висновку, що творчість відомого дизайнера-графіка Миколи Стратілата дуже різноманітна і різнопланова, сповнена життєствердної лірики та романтизму, що заперечує пригнічення людської особистості.

Митець дуже майстерно володіє різцем і його твори мають свій індивідуальний стиль, що полягає у використанні характерного прямого штриха, який передає відчуття простору та взаємозв'язок між предметом і оточенням, а також звернення до стилю українського бароко.

Особливо Микола Стратілат відзначився, створюючи реконструкції архітектурних пам'яток України, за що і отримав почесне звання Народного художника України та нагороджений орденом святого архістратига Михаїла Української православної церкви Київського патріархату.

Отже, Микола Стратілат посідає визначне місце серед українських дизайнерів-графіків ХХІ сторіччя.

Дослідивши його книжкову ілюстрацію, можна виокремити такі основні риси: витончена простота у трактуванні форми, вміння логічно і гармонійно поєднувати елементи, що належать до різних культур та стилів, символічне мислення, використання в гравюрі інноваційних матеріалів (пластику замість лінолеуму), вміння створити художній образ обмеженими засобами.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Володимир Коваль. Фото експозиція виставки "Світе тихий, краю милий, моя Україно!", [електронний ресурс]
- [2] Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Образ Богородиці та Ісуса Христа в українському мистецтві екслібриса: інтонування. [електронний ресурс]
- [3] Дмитро Степовик. Україна — нова епоха. Золотий фонд нації/Микола Стратілат. [електронний ресурс]
- [4] Зібрання графічних творів Стратілата Миколи Івановича. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, [електронний ресурс]
- [5] Ирина Фрыкина. Фрески и пепел. Живопись и дизайн в древних Помпеях. [електронний ресурс]
- [6] Микола Стратілат. Поезія в образах. [альбом] – Київ: Логос, 2001.
- [7] Petrushevskiy Andri, Petrushevskaya Natalia. Reconstruction of ancient greek painting in the context of modern digital technologies. Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Київ, НАУ, 2021. Вип. 22. С 79-87.
- [8] Сафонова Т.В. Семіотика в екслібрисі символі-тотемі. – Молодий вчений № 12 (15) грудень, 2014 р.
- [9] Юрій Дибя Лариса Купчинська Богдана Криса. Бароко в дослідженнях наукового товариства ім. Шевченка, Наукове товариство імені Шевченка. Енциклопедія: електронна версія, Київ, Львів: Наукове товариство імені Шевченка, Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2015, [Онлайн]. Доступно: http://encyclopedia.com.ua/search_articles.php?id=209
- [10] Ярослав Тарас. Сакральна дерев'яна архітектура України (X—XXI ст.) - ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 1 (121), 2015.

REFERENCES

- [1] Vladimir Koval. Photo exposition of the exhibition "The world is quiet, dear land, my Ukraine!", [Electronic resource]
- [2] Bulletin of the State Academy of Management of Culture and Arts. The image of the Mother of God and Jesus Christ in the Ukrainian art of bookplate: intonation. [electronic resource]
- [3] Dmitry Stepovik. Ukraine is a new era. Golden Fund of the Nation / Mykola Stratilat. [Electronic resource]
- [4] Collection of graphic works by Stratilat Mykola Ivanovych. Vernadsky National Library of Ukraine, [electronic resource]
<http://www.nbu.gov.ua/node/89>
- [5] Irina Frykina. Frescoes and ashes. Painting and design in ancient Pompeii. [Electronic resource]
- [6] Mykola Stratilat. Poetry in images. [album] - Kyiv: Logos, 2001.
- [7] Petrushevskiy Andri, Petrushevskaya Natalia. Reconstruction of ancient greek painting in the context of modern digital technologies. Theory and practice of design: coll. Science. work. Kyiv, NAU, 2021. Issue. 22. pp. 79-87.
- [8] Safonova TV Semiotics in the ex-libris of the totem symbol. — Young scientist № 12 (15) December, 2014.
- [9] Yuriy Dyba Larysa Kupchynska Bohdana Krysa. Baroque in the research of the scientific society. Shevchenko, Shevchenko Scientific Society. Encyclopedia: electronic version, Kyiv, Lviv: Shevchenko Scientific Society, Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2015, [Online].
- [10] Yaroslav Taras. Sacred wooden architecture of Ukraine (X-XXI centuries) - ISSN 1028-5091. Ethnographic notebooks. № 1 (121), 2015.

ABSTRACT

Petrushevskaya K., Stratilat M. The place of engraving in the creative work of graphic designer Mykola Stratilat.

The creative work of Professor Mykola Stratilat through the prism of ethnode-sign worldview on the material of his album "Poetry in Images" is studied. Preliminary studies of the artist's creative achievements are considered. Here are the main facts from the life of a graphic designer, which are directly related to his development as a holistic creative personality. The main motives in the work of the People's Artist of Ukraine Mykola Stratilat are considered. A systematic analysis of the symbolic and figurative basis, artistic means and technological features, as well as individual works from the collection "Poetry in Images". The life and philosophical position that became the driving force and make the works of Mykola Stratilat so original and unique are highlighted.

The results of his creative achievements are summed up. The results of his creative achievements are summed up. The artist-designer has created more than 500 easel engravings, almost 200 bookplates, illustrated about 100 books, he is the author of watercolors, which have become iconic in the Ukrainian fine arts. In his work, Mykola Stratilat denies the sad reality not by outright protest, as the revolutionary sixties did, but by affirming everything positive, good and humane in the

Ukrainian people. The artist is a real hero in the field of Ukrainian culture and art, because the beginning of his work dates back to the difficult times of Soviet totalitarianism, contempt for humanity, dignity and freedom. Mykola Stratilat's work has been highly praised by art critics and scientists, such as Professors Dmytro Stepovyk, Yevhen Antonovych, Academician Mykola Zhulynsky, fellow artists Serhiy Yakutovych, Tetyana Golembievska, Valery Franchuk and others. Mykola Stratilat distinguished himself by creating reconstructions of architectural monuments of Ukraine, for which he received the honorary title of People's Artist of Ukraine and was awarded the Order of St. Michael the Archangel of the Ukrainian Orthodox Church of the Kyiv Patriarchate.

The purpose. To determine the place of creative contribution to the Ukrainian ethnodesign of the XXI century of the People's Artist of Ukraine Mykola Stratilat and to conduct a systematic analysis of graphic and illustrative material in terms of book design on the example of his works from the album "Poetry in Images".

Methodology. The article uses traditional scientific methods of historical analysis, comparative analysis, the method of system-structural analysis.

Results. The book illustration of Mykola Stratilat has been studied, the main features of his work have been singled out.

Scientific novelty. For the first time, the creative work of Professor Mykola Stratilat is studied through the prism of ethnodesign worldview on the material of his album "Poetry in Images".

Practical significance. This material can be used in the cultural and educational process in the training of graphic designers.

Keywords: ethnodesign, graphics, illustration, book design, totem image

AUTHOR`S NOTE

Petrushevska Khrystyna, Senior Lecturer of the Department of Information Technologies and Design of the State University of Infrastructure and Technologies, Kyiv, Ukraine, e-mail: kristimaller94@gmail.com, orcid: 0000-0003-1328-1406

Stratilat Mykola, People's Artist of Ukraine, Professor of Information Technology and Design, State University of Infrastructure and Technology, Kyiv, Ukraine, e-mail: kafedralltd@gmail.com, orcid: 0000-0003-1494-6131

Стаття подана до редакції 27.05.2022 р.
Стаття прийнята до друку 12.06.2022 р.